

Уткан Байкал Демір,
аспірант кафедри музичного мистецтва і хореографії,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, Україна

ФУНКЦІЇ МУЗИЧНО-ТЕОРЕТИЧНОЇ ОСВІТИ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

В статті розглянуто функції музично-теоретичної освіти у фаховій підготовці майбутніх вчителів музики, – розвивальні, навчально-допоміжні та формуально-компетентнісні.

Схарактеризовано специфіку прояву зазначених функцій та особливості їх прояву в навчальному процесі, шляхи актуалізації внутрішньо-предметних, міждисциплінарних зв'язків та засобів координації змісту навчання між дисциплінами музично-теоретичного, виконавського та методично-практичного циклів.

Наведено порівняльні дані констатувального та прикінцевого діагностичного зрізів, які засвідчують ефективність методів і форм реалізації зазначених функцій музично-теоретичної освіти у підготовці майбутніх вчителів музики.

Ключові слова: підготовка вчителя музики, функції музично-теоретичної освіти, оптимізація навчального процесу, міждисциплінарна координація.

Грунтовна музично-теоретична освіта студентів відіграє суттєву роль у оволодінні студентів виконавсько-інструментальними, вокальними навичками й вміннями та закладає базу методико-практичної підготовки майбутніх вчителів музики, про що свідчить огляд досліджень таких науковців та методистів, як Е. Абдуллоєв, Г. Падалка, О. Олексюк, О. Островський, Г. Ніколаї та ін. [1]. Особливої гостроти проблема оптимізації музично-теоретичної підготовки майбутніх фахівців набула в умовах зниження загального рівня музичної освіченості сучасних абітурієнтів, що зумовлює пошук інноваційних шляхів і методів її вдосконалення у процесі отримання вищої освіти.

Питання підвищення якості музично-теоретичної підготовленості вчителя музики розглядаються у різних аспектах. Так, розробляються ідеї інтеграції змісту навчання у дисциплінах комплексного характеру (Е. Абдулін, І. Малашевська, Г. Побережна, Т. Щериця [1, 4]), способи активізації міжпредметних зв'язків між дисциплінами різних циклів (Н. Кьон, Цзян Хелін та ін. [3]), втілення стильового, технологічного, компетентнісного підходу у навчальний процес, посилення практичної значущості змісту навчання на музично-теоретичних дисциплінах (А. Горемичкін, М. Карасьова, С. Шип [2, 5]). У працях цих науковців визнається роль взаємообумовленості й зв'язку художнього мислення й музично-теоретичної підготовки майбутніх фахівців, музичної ерудованості та оволодіння навичками цілісного й диференційованого аналізу, вдосконалення музично-сенсорних, інтелектуальних здібностей і здатності сприймати художні смисли музичних творів тощо.

Питання збагачення й розширення функцій змісту навчання на дисциплінах музично-теоретичного циклу у процесі фахової підготовки музикантів висвітлювали О. Островський, Т. Бондаренко, Г. Виноградов, М. Калашник та ін. Натомість всебічний огляд функцій музично-теоретичних дисциплін у процесі підготовки

вчителів музики ще не ставав предметом спеціального дослідження, що свідчить про актуальність обраної теми.

Мета статті – уточнення функцій, властивих циклу музично-теоретичних дисциплін, та обґрунтування шляхів оптимізації їх втілення у підготовці майбутніх вчителів музики.

Завданням статті є висвітлення форм і методів роботи із студентами, що спрямовані на їх підготовку до виконання в майбутній діяльності функцій, властивих вчителю музики.

Методами дослідження слугували: критичний та порівняльний аналіз даних з психологічної, педагогічної, музикознавчої, музично-методичної літератури з досліджуваної проблеми,

– емпіричних: систематизація, класифікація, узагальнення даних спостереження; моделювання педагогічних ситуацій; педагогічне тестування, здійснення констатуючого і формуального експерименту;

Аналіз змісту діяльності вчителя музики свідчить, що у процесі залучення школярів до музичного мистецтва та прищеплення їм інтересу й потреби до музичної діяльності, педагог діє в межах реалізації просвітницько-педагогічної, виконавської, методико-практичної та музично-теоретичної компетентності, спираючись у своїй діяльності на розвинені спеціальні музичні здібності та набуті музично-фахові й психолого-педагогічні знання, уміння й навички. На музично-теоретичних дисциплінах підготовка до виконання цих функцій здійснюється у відповідних формах прямого та непрямого впливу за рахунок постанови таких завдань: – музично-розвивальної, яка полягає у вдосконаленні спеціальних музичних здібностей, розвитку музичного мислення, здатності до оперування внутрішніми слуховими уявленнями, які складають фундамент музично-навчальної та викладацької діяльності майбутніх фахівців;

– навчально-формуальної, сутність якої складає прищеплення студентам узагальнених способів музично-навчальної діяльності, які забезпечують

її успішність на інших фахових дисциплінах – виконавських, методико-практичних;

- компетентнісно-формувальна, яка забезпечує безпосереднє оволодіння студентів комплексом навичок і вмінь, потрібних вчителю у викладанні уроків музики.

Психолого-педагогічним засадам і методам реалізації першої, розвивальної функції присвячена значна кількість праць у галузі музичної психології. У їх числі – фундаментальні дослідження С. Беляєвої – Екземплярської, Л. Бочкарьова, Е. Назайкінського, В. Медушевського, А. Костюка, Б. Теплова та ін. У їх працях розкриті сутність та структура спеціальних музичних здібностей, доведена їх системна природа, схарактеризована специфіка прояву у сфері художнього пізнання, розглянута роль взаємозв'язку між сенсорно-матеріальним, емоційно-почуттєвим, рухово-практичним та когнітивно-логічним компонентами музичної діяльності.

Для дисциплін музично-теоретичного циклу це означає, що, по-перше, ці перераховані вище, компоненти мають підлягати системному розвитку в їх єдності та взаємозалежності; по-друге, їх оптимальне формування має спиратися на принципову узгодженість підходів і методів, що застосовуються у всьому комплексі фахових дисциплін, вдосконалюватись на засадах взаємного доповнення й збагачення формувальних впливів. Так, наприклад, у розвитку музичного сприйняття сольфеджіо виконує, за виразом Островського, роль «гімнастики музичного слуху», тобто є способом «тренування» здатності до диференціації й ідентифікації окремих елементів музичної мови. На заняттях з історії музичного мистецтва й аналізу музичних творів стимулюється здатність до художньо-цілісного сприйняття, функціонально-диференційованого аналізу музичних феноменів на всіх рівнях їх структурної організації.

На дисциплінах виконавського циклу активність музично-слухових проявів реалізується у слуховому самоконтролі, здатності до апперцептивного слухового уявлення, яке передує безпосереднім виконавським діям тощо. Здатність суб'єкта навчання зв'язувати, узгоджувати й узагальнювати ці різнопланові за формою, але єдині за метою й рефлексивною природою знання й практичні дії музично-сприймального характеру мають забезпечуватися як встановленням зв'язків структурних компонентів на всіх ієрархічних рівнях їх прояву, так і активністю самих суб'єктів навчання, стремлінням останніх до усвідомлення й узагальнення набутих навичок і вмінь, їх гнучкого й варіативного застосування в різних формах музичного сприймання.

Аналіз сутності навчально-формувальної функції дозволяє розуміти її як придбання музикантом здатності до усвідомлення мовленнєво-інтонаційних особливостей музичного твору, ідентифікації його структурних елементів, здатності до їх слухового уявлення та оперування у процесі навчально-виконавської діяльності: читанні з листа, розучуванні музичного твору, у інтерпретації його

художньо-образного змісту, у сценічному виконанні.

Компетентнісно-формувальна функція стосується оволодіння студентів тим комплексом навичок і вмінь, які можуть використовуватись вчителем безпосередньо у процесі викладання уроків музики. До них відносимо такі навички, сформовані на музично-теоретичних знаннях, як здатність настроювати на тональність, грати супровід у процесі розспівування у вигляді транспонування по співок з акомпанементом, застосовувати в роботі з учнями ладово- та ритмо-інтонаційні вправи, аналогічні тим, які використовувались на заняттях з сольфеджіо, вміння створювати ритмову партитуру для організації оркестру дитячих інструментів тощо.

Крім того, на теоретичних заняттях майбутній вчитель має опанувати навичками творчого музикування, – вокальної імпровізації, гри акомпанементу за цифровими або буквеними позначеннями, самостійного добору акомпанементу до нових популярних у школярів пісень, транспонування пісенних творів. Корисним у практиці роботи вчителя є й його вміння імпровізувати, яке забезпечує його спроможність стимулювати творчі прояви школярів у вправах на ритмові та мелодичну імпровізацію-діалог, у імпровізації гармонічно-метричної пульсації під час ритмових імпровізацій учнів. Крім того, вміння варіювати текст в певному творі, змінюючи метр, ритм, динаміку, фактуру, регістр, є ефективним засобом формування у школярів свідомого ставлення до ролі тих чи інших засобів музичної виразності у створенні певного характеру, настрою, тобто встановлення причинно-наслідувальних зв'язків між ними.

Значимо, що більшість перерахованих вище навичок і вмінь має інтегративний характер і формується в єдності із вміннями й навичками, набутими як на музично-теоретичних дисциплінах, так і на заняттях з вокальної та інструментальної підготовки, що ще раз підкреслює важливість встановлення системних зв'язків, координації та постійної кореляції різних складових фахової підготовки майбутніх вчителів музики, розробки методики їх втілення у навчальний процес.

У основу пропонованої автором статті методики було покладено розробку внутрішньо-предметних та міждисциплінарних зв'язків, а також між-циклової координації змісту навчання, алгоритмізацію формування внутрішніх слухових уявлень і музично-практичних навичок, постановку проблемних завдань задля розвитку музично-теоретичного мислення, етапність становлення самостійності й творчої активності майбутніх фахівців.

З метою виявлення ступеня оптимальності методики, спрямованої на реалізації зазначених функцій музично-теоретичних дисципліна, було здійснено експериментальне дослідження. Його сутність складалась у доповненні й уточненні програмних вимог з комплексу робочих програм та методичних рекомендацій, розроблених

педагогічним колективом факультету музичної та хореографічної освіти ПНПУ ім. К.Д. Ушинського, та виробленні методики цілеспрямованого формування функціонально визначених знань, навичок і вмінь і їх втілення у навчальний процес. До комплексу музично-теоретичних дисциплін експериментального блоку увійшли типові предмети навчального плану – сольфеджіо, гармонія, аналіз музичних творів, а також дисципліна, внесена до навчального плану за вибором факультету – аранжування та імпровізація.

У втіленні першої – музично-розвивальної – функції, застосовувались алгоритмізація вокально-виконавських навичок як спосіб формування внутрішніх слухових уявлень, поєднання різних музично-пізнавальних способів, «каналів» сприйняття інформації: сенсорно-слухового, емоційно-почуттєвого, зорово-моделюючого, узагальнюючо-інтелектуального. Так, наприклад, у розвитку ладово-слухових уявлень щодо зміни тональності у відхиленнях та модуляціях, застосовувались мелодійні вправи з модуляцією у тональності кварто-квінтового кола та їх виконання студентами як у співі, так і у грі на інструменті. Тим самим у студентів вдосконалювались навички подолання слухової інерції (за Островським), формувались і теоретична свідомість, і міцні слухові уявлення.

У забезпеченні формувально-навчальної функції головна увага приділялась розробці експериментальних форм координації змісту навчання на дисциплін різних фахових циклів. Завдання полягало в уточненні їх інтегративно-спрямованого «внеску» та наданні навичкам вокального й інструментального музикування міцності, гнучкості, мобільності і тим самим посиленні ергономічності та ефективності педагогічному процесу.

Розглянемо, яким чином здійснювалось це «перехрещення» завдань з інструментальної та музично-теоретичної підготовки на прикладі «базової» для музичної-фахової діяльності навички – здатності виконувати незнайомий музичний текст, тобто – у читанні з листа. Схарактеризуємо спочатку особливості технології цього вміня, яке складається з таких структурних компонентів, як: свідоме ставлення до нотного тексту, тобто вміня «розкодувати» та ідентифікувати його елементи – ладовисотні, метроримові, синтаксичні, здатність до зорово-упередженого, симультанного охоплення музичного тексту та його утримання в короткочасовій пам'яті; рефлексивного зв'язку зорових, слухових і розумових уявлень із виконавськими діями.

Усвідомлення тексту та його явлення забезпечувалось формуванням на музично-теоретичних дисциплінах знань і практичних навичок інтонаційного й структурного аналізу музичного твору, здатності до слухової аперцепції, до упереджених слухових уявлень. На цих засадах удосконалювалась спроможність музиканта координувати свої виконавські рухи. На інструментально-виконавських дисциплінах увага

приділялась оволодінню студентів навичками просторово-рухової координації, техніки їх виконання. Центральним моментом у ньому було вдосконалення вміня орієнтуватись у топографії клавіатури з мінімальним зоровим контролем положення рук на клавіатурі (особливо – у грі на фортепіано), оволодіння топографією тональності та здатність орієнтуватись у доборі оптимально зручних аплікатурних рішень.

У підготовці тексту до виконання суттєвого значення також набували здатність до аналізу гармонічної будови твору, орієнтація у його ладотональному плані; вміня аналізувати акордові послідовності, викладені у різних фактурних варіантах; здатність застосовувати логіко-мнемонічні прийоми у підготовці твору до виконання напам'ять; навички аналізу форми музичного твору та виявлення ролі засобів художньої виразності; усвідомлення особливостей інтонаційного складу з погляду виразності їх виконання, логічності розгортання художньо-образного змісту.

Удосконалення цих навичок на музично-теоретичних дисциплінах дозволяло налагоджувати зв'язок між комплексом виконавських та теоретичних дисциплін, долати певний відрив теоретичних знань і навичок від інструментальної підготовки, активізувати використання набутих студентами музично-теоретичних знань і навичок на індивідуальних заняттях у процесі опанування навчально-виконавськими навичками.

Організація і застосування таких зв'язків у практичній роботі ставила питання посилення у викладачів обізнаності щодо навчально-методичного забезпечення не тільки власного предмета, а й усього комплексу навчальних дисциплін; володіння способами мобільного взаємного узгодження певних компонентів реального навчального процесу, здійснення зворотного зв'язку у вигляді обговорення методичних проблем, взаємних консультацій з питань навчання конкретних студентів, їх проблем, наприклад - в області розвитку почуття ритму, навичок аналізу фактури і т.д.

Реальні можливості налагодження такої мобільної міждисциплінарної координації виникли тільки в останні десятиліття, завдяки сучасним інноваційним, зокрема – інформаційно-комунікативним, комп'ютерним, аналогово-цифровим технологіям. Саме їх застосування істотно полегшує взаємний обмін інформацією педагогічного колективу, включення викладачів у колективно-педагогічні дії, можливість мобільного реагування на поточні зміни в навчальних ситуаціях, складності, що виникають у індивідуальному розвитку студентів та колегіально шукати шляхи їх подолання.

У застосуванні сучасних ТСО було визначено три напрямки. Перший них стосувався організаційного забезпечення координації процесу між викладачами фахових дисциплін, налагодження механізму обміну інформацією, можливостей швидкого реагування на поточні зміни, що виникали в умовах індивідуальних занять, враховувались

особистісні властивості студентів музично-пізнавального, художньо-виконавського та творчого характеру, варіювались зміст і форми начальних завдань. Дієвими шляхами налагодження таких мобільних і гнучких педагогічних зв'язків стало створення спеціального педагогічного форуму, методичного сайту, банку даних із записами відео-уроків, презентацій занять, викладених у Інтернеті, застосування хмарних технологій.

Другий напрям охоплював формування актуальних методів підготовки студентів до фахової діяльності, підвищення ефективності навчального процесу і стосувався оволодіння студентів новітніми технологіями самоорганізації, способами роботи з музичним матеріалом. Головними засобами слугували нотно-графічні програми «Сібеліус», «Фінал», само-запис – «відео-селфі», робота з клавіатурою, мобільний обмін інформацією за допомогою програми «перископ» тощо. Крім того, застосування новітніх комунікативних засобів також застосовувалось задля налагодження дистанційного спілкування викладачів і студентів, можливості останніх отримувати при необхідності індивідуальну консультацію.

Третій напрям спрямовувався на оволодіння студентів спеціальними формами застосування ІКТ та ТСО методичного спрямування, тобто такі, які сприяють підвищенню ефективності викладання уроків музики і педагогічного впливу на школярів. Це були створення презентацій, наочних посібників для здійснення ладових вправ і засвоєння ритмових блоків, ігрові форми засвоєння елементів музичної грамотності, загадки й музичні змагання із застосуванням комп'ютеру та Інтернету.

Експериментальні дані засвідчили, що застосування експериментальної методики музично-

теоретичної підготовки майбутніх вчителів музики дозволило суттєво підвищити її якість: кількість студентів, які досягли високого рівня підготовленості, у експериментальній групі на прикінцевому етапі експерименту збільшилась на 15,6 %, а у контрольній групі – на 5,3%, на достатньому рівні у експериментальній групі виявилось на 16,9% більше, чим у контрольній; кількість досліджуваних, що залишились на низькому рівні, у експериментальній групі дорівнювала 4,2%, тобто зменшилась на 40%, у той час, як у контрольній групі ці результати покращили тільки 24,8%, а 19,2% залишилось на низькому рівні.

Таким чином, експериментальний досвід засвідчив ефективність застосованої методики музично-теоретичної підготовки до їх майбутньої фахової діяльності, у основу якої було покладено технологізацію й алгоритмізацію формування практичних навичок та розвитку музичних здібностей, вдосконалення системної будови навчального процесу на засадах актуалізації внутрішньо-предметних, міждисциплінарних та між-циклових зв'язків, втілення інноваційних комп'ютерних, аналогово-цифрових і комунікативно-інформаційних засобів навчання, спрямованих на всебічну реалізацію властивих музично-теоретичним дисциплінам функцій у підготовці майбутніх вчителів музики.

Подальшої розвідки потребують питання оптимізації змісту навчання й взаємозв'язку сольфеджіо, вокально-хорових дисциплін та методики музичного виховання щодо підвищення ефективності розвитку музичних здібностей школярів, формування в них співочих навичок, потреби у активній музичній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абдуллин Э. Б. Теория музыкального образования : учебник для студентов высших педагогических учебных заведений / Э. Б. Абдуллин, Е. В. Николева. – М., 2006. – 336.
2. Горемичкін А. І. Основи музичної мови: Підручник-дослідження з методики викладання музично-теоретичних дисциплін в системі музично-педагогічної освіти (для підготовки магістрів) / А. І. Горемичкін. – Мелітополь, 2005. – 248 с.
3. Кён Н. Г. Стилістичне сольфеджіо. Теоретичні основи викладання сольфеджіо в музично-педагогічних навчальних закладах / Н.Г. Кён. – Одеса, 2006. – 129 с.
4. Побережна Г. І. Проблеми інтегрованого викладання музично-теоретичних дисциплін у педвузах / Г. І. Побережна, Т. В. Щериця // Вісн. Житомир. Держ. Ун-ту ім. І. Франка. – 2005. – N 21. – С. 16-18.
5. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю. – Київ, 1998. – 368 с.

Уткан Байкал Демир,

*аспірант кафедри музикального мистецтва і хореографії,
Государственное учреждение «Южноукраинский национальный педагогический университет
имени К. Д. Ушинского»,
ул. Старопортофранковская, 26, г. Одесса, Украина*

ФУНКЦИИ МУЗИКАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ БУДУЮЩИХ УЧИТЕЙ МУЗЫКИ

В статье рассмотрена актуальная проблема функциональной определенности музыкально-теоретического образования в профессиональной подготовке будущих учителей музыки, – развивающие, учебно-вспомогательные и формирующе-компетентностные. Ее актуальность объясняется необходимостью сближения содержания подготовки студентов к практическим потребностям школы.

Раскрыта значимость развивающей функции, которая состоит в базовой роли специальных музыкальных и творческих способностей, в достижении успешности во всех видах музыкальной деятельности – восприятии, исполнительстве, музыкальном и педагогическом творчестве.

Особенность учебно-вспомогательной функции выявлена через призму задач музыкально-теоретической образования, лежащих в основе музыкального обучения. Их сущность заключается в накоплении опыта восприятия, музыкально-теоретических знаний, в привитии студентам обобщенных способов музыкально-учебной деятельности познавательного и исполнительско-творческого характера.

Раскрыта специфика формирующе-компетентностной функции, сущность которой заключается в непосредственном овладении студентами на музыкально-теоретических дисциплинах комплекса навыков и умений, необходимых учителю музыки.

Обоснованы способы обеспечения функциональной оптимальности теоретического обучения, к которым отнесены: достижение системности в организации учебного процесса, технологизация и алгоритмизация развития музыкальных способностей, поэтапное формирование навыков самостоятельной и учебно-творческой деятельности студентов, актуализация внутренне-предметных и межпредметных связей внутри дисциплин одного цикла, налаживание координации между содержанием обучения на дисциплинах разных циклов.

Охарактеризованы формы налаживания педагогической кооперации, способов образования мобильных и гибких связей, направленных на координацию содержания обучения между различными предметами, к которым отнесены: создание педагогического форума, методического сайта, разработка портфолио с базой данных по видео-урокам, презентациям занятий, применением облачных технологий; описаны формы заданий, направленные на активизацию учебной деятельности студентов на счет их овладения новейшими технологиями самоорганизации и усвоения учебного материала, в частности - нотно-графические программы «Сибелиус», «Финал», видеозаписи - «видео-Селфи», способы использование элементов дистантного общения преподавателей и студентов.

Описанные формы применения информационно-коммуникативных технологий и технических средств обучения, направленные на повышение качества музыкально-методической подготовки студентов, а именно: - создание презентаций, наглядных пособий, организация компьютерно-игровых форм усвоения элементов музыкальной грамоты, разработка кроссвордов, проведение музыкальных соревнований, музыкальных игр с применением компьютера и сети Интернет.

Приведены сравнительные данные констатирующего и заключительного диагностического срезов, которые свидетельствуют об эффективности методов и форм реализации указанных функций музыкально-теоретического образования в подготовке будущих учителей музыки.

Ключевые слова: подготовка учителя музыки, функции музыкально-теоретического образования, оптимизация учебного процесса, междисциплинарная координация.

Utkan Baykal Demir,

*Postgraduate of the Faculty of Musical Art and Choreography,
State institution «South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky»,
26, Staroportofrankovskaya Str., Odessa, Ukraine*

FUNCTIONS OF MUSICAL AND THEORETICAL EDUCATION IN PROFESSIONAL TRAINING OF THE FUTURE TEACHERS OF MUSIC

The article deals with the problem of functional determinancy of musical and theoretical education in professional training of the future teachers of music – to be more precise, developing, educational-auxiliary and competence-forming functions. The topicality of the issue is stipulated by the need to draw together the contents of students' training and practical demands of school.

The significance of the developing function has been revealed: it presupposes the basic role of special musical and creative abilities, success in all kinds of the musical activity – perception, performing, musical and pedagogical creative work.

The peculiarity of the educational-auxiliary function has been identified through the prism of the tasks of the musical and theoretical education which form the basis of the musical education. Their essence manifests itself in the accumulation of the experience to perceive, in musical and theoretical knowledge, in cultivation of general means of students' musical and educational activities possessing cognitive and performing-creative characteristics.

The specificity of the competence-forming function has been revealed: it presupposes students' direct mastering of a complex of skills necessary for a teacher of music during musical and theoretical disciplines.

The ways to provide theoretical education with functional optimality have been grounded; they are: consistency in the teaching / learning process organization, technologization and algorithmization of students' musical abilities development, stage-by-stage formation of students' self-guided, educational and creative activities, actualization of innerdisciplinary and interdisciplinary links within disciplines constituting one and the same cycle, coordination between the contents of education within disciplines constituting different cycles.

The forms facilitating pedagogical cooperation and the means providing mobile and flexible links which are aimed at coordinating the contents of education between different disciplines have been characterized; they are:

creation of a pedagogical forum, a methods-targeted site, elaboration of portfolio with a data basis containing video-lessons, presentation classes, cloud technologies. The forms of assignments aimed at the activization of students' educational activity which involve innovative technologies of self-organisation and adoption of educational material like the music and graphic programmes «Sibelius», «Final», video-recordings – «video-selfie» have been described as well as the ways how to use the elements of the distance communication in the mode «teacher – student».

The described forms providing the use of the information-communication technologies and technical means of education aimed at increasing the quality of students' musical and methodical training; they are, to be more precise: elaboration of presentations, visual aids, organization of computer-game forms which facilitate mastering of some elements of musical literacy, elaboration of cross-words, conducting of musical contests, musical games using a computer and the Internet.

The contrastive data of the starting and final diagnostic tests which confirm the efficiency of the methods and forms providing the realization of the designated functions of the musical and theoretical education while training the future teachers of music have been given.

Key words: training of the future teachers majoring in music, functions of the music and theoretical education, optimization of the educational process, interdisciplinary coordination.

Подано до редакції: 01.07.2016 р.

Рекомендовано до друку: 12.07.2016 р.

Рецензент: д.пед.н., професор Е. Е. Карпова